І. Ұйымдастыру кезеңі: оқушыларды *"Өлең жолдары"* тәсілімен топқа бөлу. Әр оқушыға "Атамекен" әнінің өлең жолы (тармағы) жазылған парақшалар беріледі, оқушылар сыныпты аралап, тармақтардан шұмақ құрап, сол құрамда топқа бөлінеді

1-топ:

1. Кең далам!
Толған айым, толғайын.
2. Домбырам,
Қолға алайын, жырлайын.
3. Қазағымнын даласындай!
4. Көзімнің қарасындай,
5. Айналдым сені-ай, Атамекен-ай!

2-топ:

1. Теңіздей!
Тебірендім, тербедің,
2. Сапарда!
Сағынышым сен менің,
3. Дүние-ай сырларындай,
4. Мөлдіреп тұнғанындай,
5. Сағындым сені-ай, Атамекен-ай!

3-топ:

1. Армандаған күндер-ай!
2. Жұлдыз аққан түндер-ай!
3. Өзің куә өмірде,
4. Кімдер өтті, Кімдер-ай! Атамекен-ай!

II. Ой сергек. "Комплименттер бұрқасыны" тәсілімен жүргізіледі. Оқушылар берілген /1-1,5минут/ уақыт ішінде бір парақ қағазға өздерінің естігісі келетін комплиментті жазады. /Толық сөйлемдер түрінде болу керек./ Жазып болған соң оқушылар бұл парақтарды умаждап, домалақ қармен атқыласқандай оларды бір-біріне лақтыру керек. Оқушылар "қар домалағын" ашып, оларды оқиды.

Ой шақыру

- "Отарлау" деген терминді қалай түсінесіңдер?
- Ресейдің жүргізген отарлау саясатына Мәскеу тарихшылар кеңесі қандай тұжырымдама жасады?
- Батыстық жаулап алушылықтан өзге Кеңес идеологтары орыс отаршылдығын қандай мазмұнда сипаттады?
- Қазақстанның Ресей құрамына куруі "жағымды құбылыс" деп карастырылуы /сызбаны толтыр/

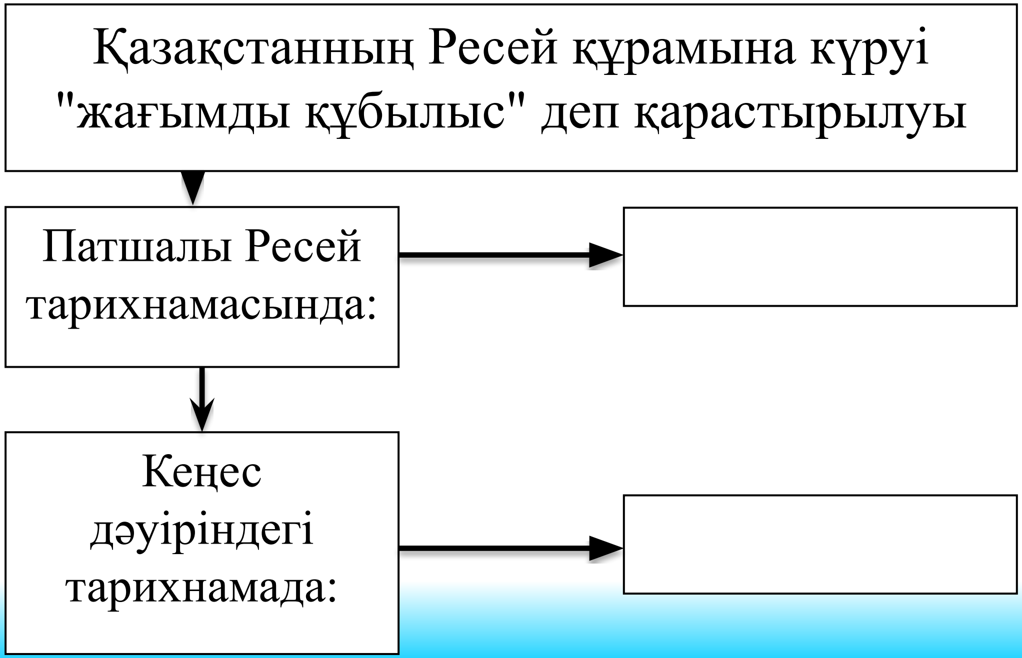

1

р/с	Қаралған мәселелер	Мазмұны /жауабы/
1	Ресей империясы Қазақстанды отарлау барысындағы экономикалық мақсаты. Бұл мәселені қалай шешті?	
2	Қазақстандағы басқару жүйесінің отаршылдық аппараты қалай құрылды? (Қабылданған реформалар)	
3	Қазақ жерінде жүргізілген реформалардың іске асырылуы әдістері	

2

р/с	Қаралған мәселелер	Мазмұны /жауабы/
1	Қазақ қоғамының әлеуметтік, мәдени рухани өмірінде отаршыл саясат үстемдігі қалай жүзеге асты?	
2	Қазақстандағы басқару жүйесінің отаршылдық аппараты қалай құрылды? (Қабылданған реформалар)	
3	Патша үкіметінің қазақ халқына қатысты кемсітушіліктерге жол бергендігін қандай деректер дәлелдейді?	

3

Ертіс бойындағы орыс бекіністерін (жылдарымен) көрсетіңдер. Ертіс бойындағы бекіністердің қазақ жерін отарлауда қандай маңызы болды?

Бекіністер	Салынған жылдары
Жәміш (Ямышевск)	
Омбы	
Железинск	
Коряков (Кереку), Семей	
Өскемен	

XVIII ғ. I жартысындағы Қазақстан

Ал тарихи шындық Ресей үкіметінің XVIII—XX ғасырлардағы Қазақстанда классикалық үлгідегі отарлау саясатын жүргізгендігін көрсетеді.

Қазақстанның Ресейге қосылуы ұзаққа созылды. Орыс мемлекеті өзінің мемлекеттік шекарасын шығысқа қарай кеңейтуге бұрыннан-ақ мүдделі болатын. Қазақ-Ресей байланысы сонау XVI ғасырдан бастау алады. Ол кезеңде олар, негізінен, дипломатиялық және сауда-саттық қатынастармен шектелді. Мәселен, Орта жүз қазақтарының көпес Строгановтармен сауда байланыстарының болғаны мәлім.

Қазақ хандығының Ресеймен белсенді араласқан байланысы XVIII ғасырдың алғашқы ширегіндегі кезеңге сәйкес келеді. Ондай байланысқа екі жақ та мүдделі болды. Қазақтардың билеушілері өздерінің солтүстіктегі көршісімен сауда-саттық байланысын орнатуға көбірек мүдделілік танытты. Олар өз тарапынан Ресеймен әскери одақ құруға бірнеше рет әрекет жасады. Өйткені шығысындағы Жоңғариямен әскери-саяси тұрғыда қарама-қарсылық туындай бастады.

«XVIII ғасырдың басындағы Қазақ хандығының ішкі және сыртқы жағдайы»

1715 жылы Тәуке хан қайтыс болды

Қайып сұлтан (1715-1718жж.) хандықты әлсіретіп жіберді.

Оның тұсында қазақ қоғамында феодалдық бытыраңқылық үстемдік алды.

Кіші жүз бен Орта жүз Әбілқайыр сұлтанды ақ кигізге отырғызып, хан көтерді (1718-1748жж.)

Ташкентте Ұлы жүздің өкілдері Жолбарыс сұлтанды хан сайлады.

Орта жүзді Тәукенің үлкен ұлы Болат (1715-1724жж.) басқарды.

Шамамен 1724-1738 жылдары Орта жүзде билік Болаттың інісі Сәмеке мен Тұрсын ханның баласы Күшікке көшті

Орталық хандық биліктің әлсіреуі қазақ жерінің түрлі аймақтарында аса ықпалды сұлтандар билігін тұғызды.

XVIII ғасырдың бас кезінде қазақ мемлекетінің іштен ыдырауы күшейе түскен жағдайда, ол сыртқы алпауыт мемлекеттердің тарапынан ерекше қызығушылық тудырған нысанға айналды.

XVIII ғ. I-жартысындағы Қазақстан жеріне сырт елдердің шабуылы

Бағыт сызықтары арқылы ретке келтір

Күшті жасақ (әскер) құра алды

Темір өндіру технологиясы дамып, қару-жарақ жасайды (зеңбірек, т.б.)

Егіншілік жақсы дамыды

XYIII ғасырдағы Жоңғар хандығының саяси-экономикалық жағдайы

1722-1723 жылдары жұт болды

Сауда нашар дамыды

Қолөнер, ұсталық жақсы дамыды

XYIII ғасырдағы Қазақ хандығының саяси-экономикалық жағдайы

Тибет, Шығыс Түркістан, қырғыздардың біраз бөлігін басып алды

Сауда жақсы дамыды

“Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама” оқиғасын сипаттап беріңіздер?

- 1722 жылы жоңғарларды өз қыспағанда, тәуелділікте ұстап келген Қытай императоры Канси қайтыс болып, Жоңғарлар өз алдына тәуелсіздік алады, Цеван-Рабтан Еділ қалмақтарының ханы Аюкемен келісіп, қазақтарға жорық ұйымдастырады. Жау жеті бағытта жорық жасап, Жетісудан басып кіріп, қазақ ауылдарын шабады. 1723 жылы жұт болған қазақ ауылдары бытырап кетті.

«Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» 1723-1727 жж.

Іле өзенінің батысында	←	Цеван Рабтан
Балхаш көлі арқылы Қаратауға	←	Қалден Церен
Алтай, Еміл арқылы Көкталға	←	Құлан Бату
Нұра өзені аймағы	←	Әмірсана
Шелек өзені	←	Церен Доржы
Ыстықкөлге	←	Лама Доржы
Шу өңіріне	←	Даба Доржы

1728 жылы Ұлытаудағы Буланты өзенінің бойында болған шайқасты баяндап беріңіз.

Бұл Қарасиыр деген жерде қазақ жасақтарының тұңғыш рет жеңіске жеткен жері. Біріккен қазақ жасақтарының саны 60 мыңға жетті. Тарихты ол “Қалмаққырылған” деген атпен қалды.

1729 жылы болған Аңырақай шайқасы туралы не білесіздер? Ол туралы қандай әдеби шығарма бар. Бұл жеңістің ішкі саяси жағдайда қандай маңызын атай аласыңдар?

- Бұл шайқас 1729 жылы Балқаш көлінің оңтүстік батысында Итішпес Алакөл деген жерде болды. Шайқаста Кіші жүз ханы тікелей басшылық жасады. Осы шайқаста жоңғарлар қазақ жеріне қайта шапқыншылық жасамауға ант ішті. Осы шайқас І.Есенберлиннің “Көшпенділер” роман трилогиясында бейнеленген.

1730 жылы көктемнің жазға ұласар сәтінде, Сайрамға жақын маңдағы Састөбеде үш жүздің биі бас қосып, талқыға екі мәселе түседі.

"Састөбе құрылтайы" тірек сызба құру. Састөбе құрылтайында қандай мәселелер қаралды, не шешілді?

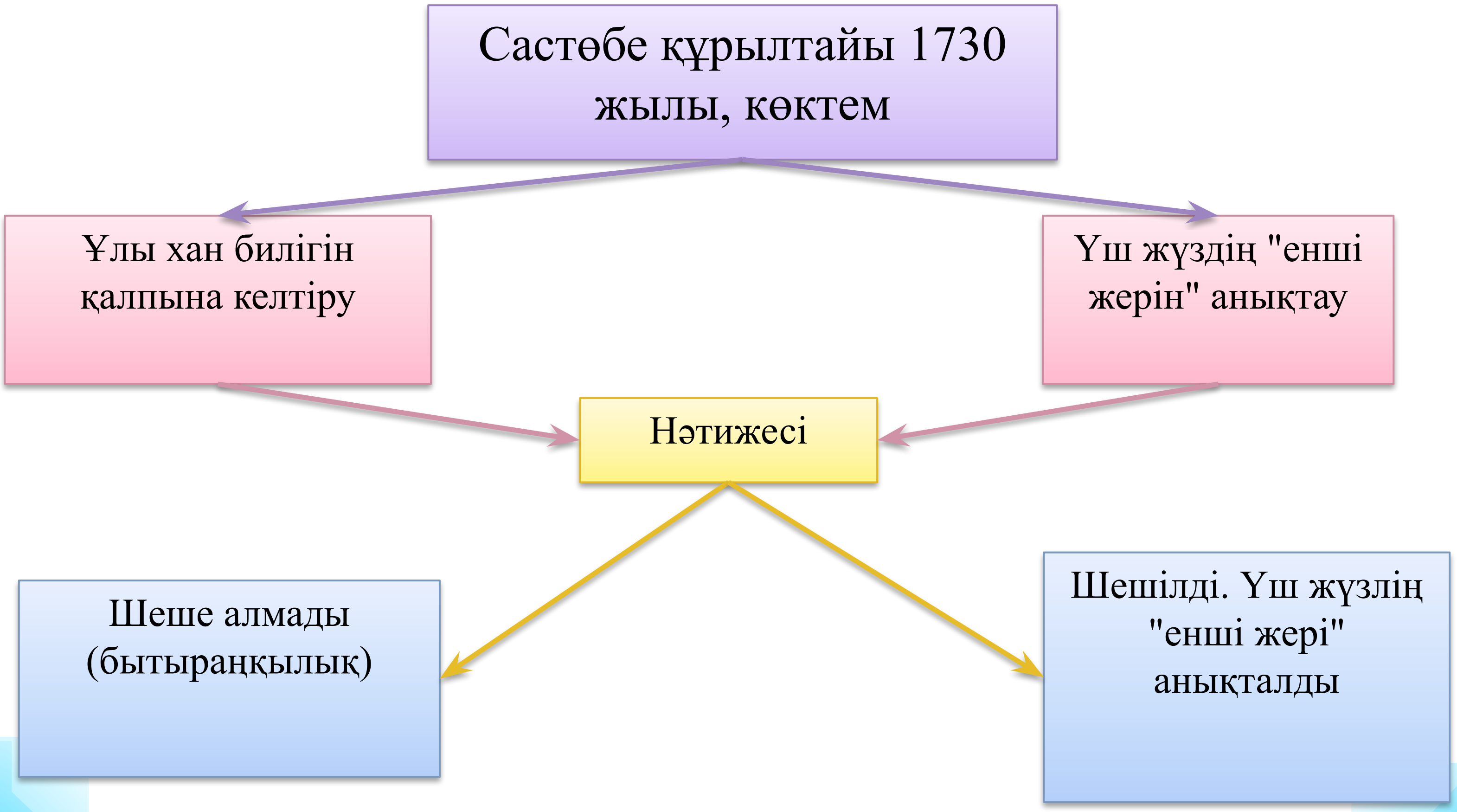

"XYIII ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстанннның саяси жағдайындағы басты міндет" тірек сызба

XVIII ғасырдың басындағы Қазақ хандығының саяси бөлшектену себептері

Қазақ хандығындағы тайпаларға билік жүргізген әскери феодал-шонжарлардың арасындағы ішкі талас

Жүздердің бөлшектенуі, жеке, дара билік жүргізу бағытын ұстауы

Сыртқы жаулардың жиі шабуыл жасауы

Қалалардың құлдырауы, экономикалық және саяси орталықтардың күйреуі

Орталықтанған шаруашылық жүйенің болмауы, көшпенді және жартылай көшпенділедің жүйесінің басымдылығынан

XVIII ғ. I-жартысындағы Қазақстан жеріне сырт елдердің шабуылы

[illegible]

1.1716-1720 жылдары Ертістің жағалауында салынған бекіністер?
А)Орск, Петропавл
В)Атбасар, Семей
С)Верный, Орынбор
Д)Омбы, Семей

2. 1716-1720 жылдары Ертістің жағалауында салынған бекіністер?
А)Железинск, Коряков
В) Орынбор, Қапал
С)Қызылжар, Орск
Д)Түмен, Атбасар
Е) Қызылжар Верный,

3. 1716-1720 жылдары Ертістің жағалауында салынған бекіністер?
А)Омбы, Райым
В)Жәміш,Өскемен
С)Орск,Қызылжар
Д)Қапал, Верный
Е)Атбасар, Орск

4. 1718 жылы жоғары Ертіс бойына салынған әскери бекініс:
А)Павлодар
В)Өскемен
С)Омбы
Д)Жәміш
Е)Семей

5. 1720 жылы салынған бекініс:
А)Павлодар
В)Железинск
С)Омбы
Д)Жәміш
Е)Семей

6.Өскемен қаласының іргесі қаланды:
А)1716ж
В)1718ж
С)1720ж
Д)1721ж
Е)1717ж

7.1726 жылы қазақ жасақтарының жоңғарларды талқандауының басы болған оқиға:
А) Аңырақай
В) «Қалмақ қырылған»
С) Аякөз шайқасы
D) Орбұлақ шайқасы
Е) Ойрантөбе

8.1715 жылы Тәуке өлгеннен кейін, оның мирасқоры:
А)Сәмеке
В)Әбілқайыр
С)Қайып
Д)Әбілмәмбет
Е)Абылай

9. Жоңғар шапқыншылығынан қатты ойрандалған:
A) Сырдария маңы
B) Шығыс Түркістан
C) Ташкент
D) Қаратау маңы
E) Жетісу
Дұрыс жауап: E

10. Аңырақай шайқасы болды:
A) 1719-1920 жылдары.
B) 1723-1725 жылдары.
C) 1726-1727 жылдары.
D) 1729-1730 жылдары.
E) 1740-1741 жылдары.
Дұрыс жауап: D

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
д	а	в	е	а	с	в	с	е	д

Аты:----------------------------- Сабақ не туралы болды?-----------------------------

Бүгінгі сабақ саған ұнады ма?

Бұл сабақ қаншалықты қиын болды?

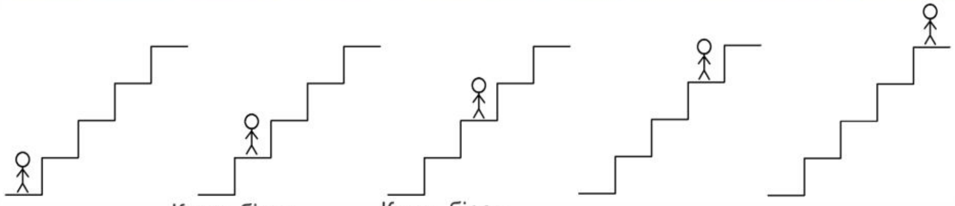

Қиын емес

Қиын, бірақ ненің қиындық тудыратынын түсінуге тырыстым

Қиын, бірақ есепті шығаруға арналған стратегияларды қолдана бастадым

Қиын, бірақ сабақты игерген сияқтымын

Қиын, соған қарамастан тапсырманы орындай алдым

Бүгінгі сабақтың соңында қандай сезімде болдым?

Мүлде сенімсізбін

Сенімсізбін

Аздап сенімдімін

Сенімдімін

Өте сенімдімін

Аты:____________________________ **Сабақ не туралы болды?**____________________________

Бүгінгі сабақ саған ұнады ма?

Бұл сабақта мен үшін не қиын болды?

____

Бұл мен үшін неге қиын болды?

____

Бұл қиындықтарды ненің көмегімен еңсердім/ еңсере аламын?

____

Бестармақ

1. Зат есім (1 сөз)
2. Зат есімді мінездейтін екі сын есім(2 сөз)
3.Зат есімге қатысты үш әрекет (3 сөз)
4.Зат есім туралы ой-пікіріңіз (4 сөзден тұрады)
5.Зат есімге бір синоним (1 сөз)

Үй тапсырмасы

- §51 бойынша 10-15 сұрақты тест құрастыру.
- Төле би мен Абылайдың елді отырықшылыққа үндеудің себептері
- 1720 жылдың басы 1730 жылдардағы Қазақ мемлекетінің сыртқы және ішкі ахуалына сипаттама беріңдер

3

3

1

1. Күрес
2. машақатты, қиян-кескі
3. күйзелтеді, шыңықтырады, үміттендіреді
4. әртүрлі мақсат үшін шайқас.
5. шайқас

1 Тарих
2 Байғалы, кең ауқымды
3 Оқытады, толғандырады, дамытады
4 Нақтылы қоғамдық гуманитарлық ғылым
5 Ақиқат

1. Орыстар
2. Анау от шықты.
3. қанап, жаншіте бастады
4. Шіркеу салып, орысша сөйлеткен.
5. Ресей.

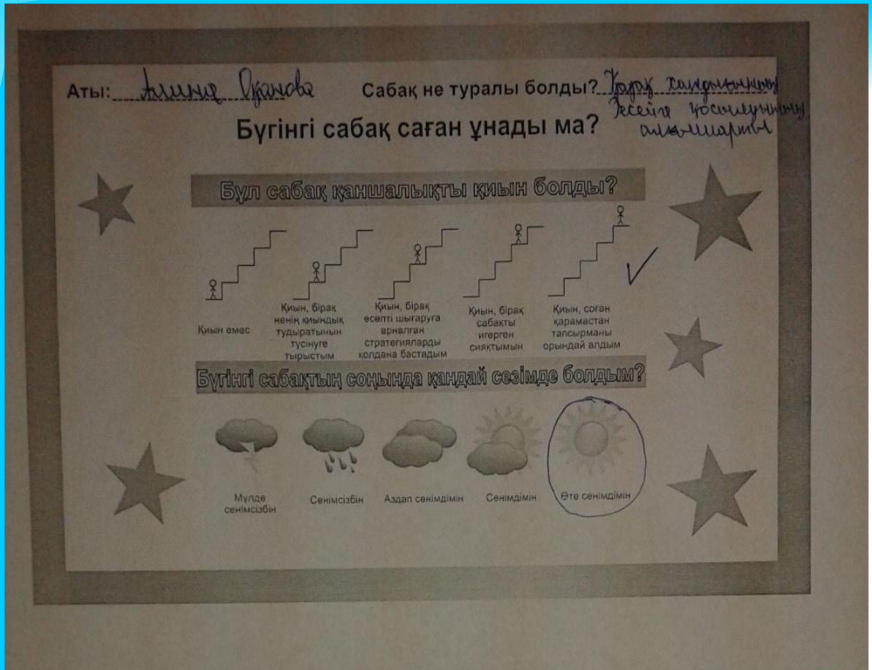

Аты:

Сабақ не туралы болды?

Бүгінгі сабақ саған ұнады ма?

Бұл сабақ қаншалықты қиын болды?

Қиын емес

Қиын, бірақ нені қиындық тудыратынын түсінуге тырыстым

Қиын, бірақ есепті шығаруға арналған стратегияларды қолдана бастадым

Қиын, бірақ сабақты игерген сияқтымын

Қиын, соған қарамастан тапсырманы орындай алдым

Бүгінгі сабақтың соңында қандай сезімде болдым?

Мүлде сенімсізбін

Сенімсізбін

Аздап сенімдімін

Сенімдімін

Өте сенімдімін

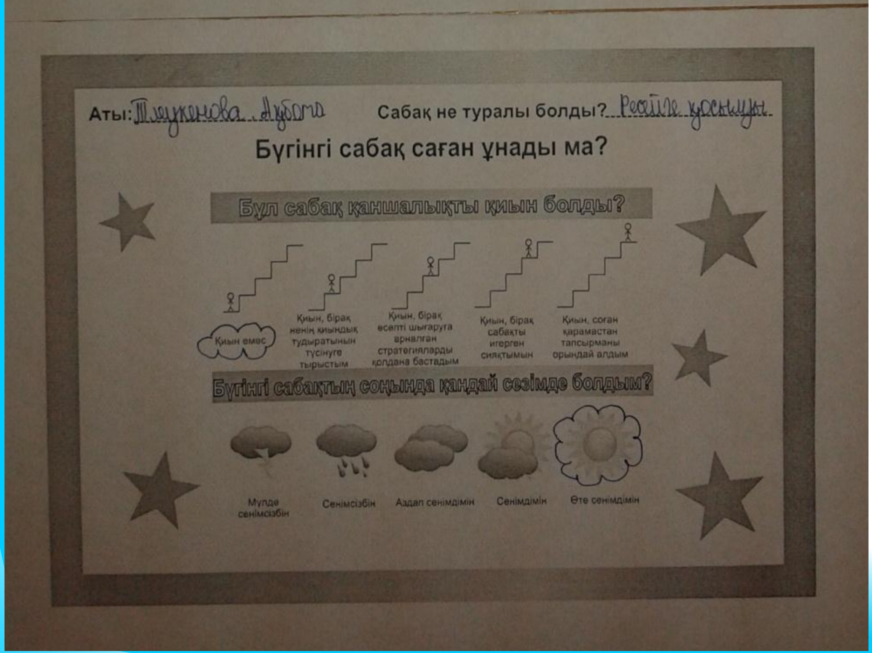

Аты:

Сабақ не туралы болды?

Бүгінгі сабақ саған ұнады ма?

Бұл сабақ қаншалықты қиын болды?

Қиын емес

Қиын, бірақ нені қиындық тудыратынын түсінуге тырыстым

Қиын, бірақ есепті шығаруға арналған стратегияларды қолдана бастадым

Қиын, бірақ сабақты игерген сияқтымын

Қиын, соған қарамастан тапсырманы орындай алдым

Бүгінгі сабақтың соңында қандай сезімде болдым?

Мүлде сенімсізбін

Сенімсізбін

Аздап сенімдімін

Сенімдімін

Өте сенімдімін

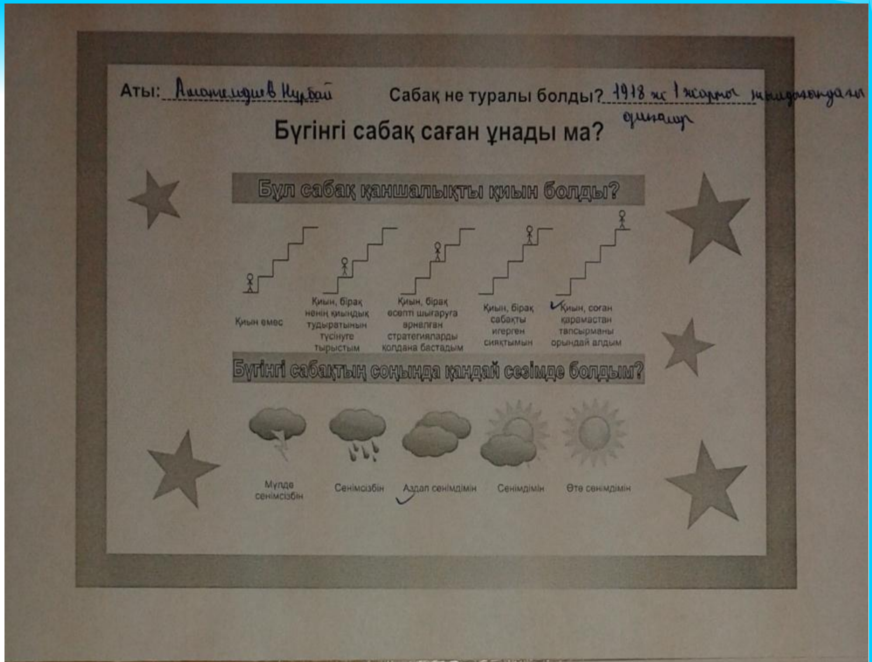

Аты:

Сабақ не туралы болды?

Бүгінгі сабақ саған ұнады ма?

Бұл сабақ қаншалықты қиын болды?

Қиын емес

Қиын, бірақ нені қиындық тудыратынын түсінуге тырыстым

Қиын, бірақ есепті шығаруға арналған стратегияларды қолдана бастадым

Қиын, бірақ сабақты игерген сияқтымын

Қиын, соған қарамастан тапсырманы орындай алдым

Бүгінгі сабақтың соңында қандай сезімде болдым?

Мүлде сенімсізбін

Сенімсізбін

Аздап сенімдімін

Сенімдімін

Өте сенімдімін

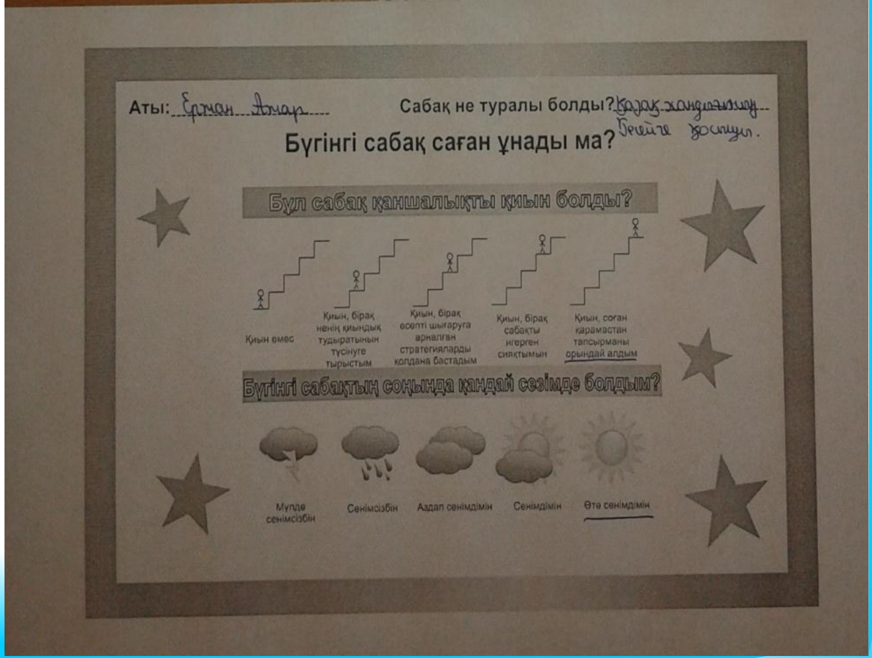

Аты:

Сабақ не туралы болды?

Бүгінгі сабақ саған ұнады ма?

Бұл сабақ қаншалықты қиын болды?

Қиын емес

Қиын, бірақ нені қиындық тудыратынын түсінуге тырыстым

Қиын, бірақ есепті шығаруға арналған стратегияларды қолдана бастадым

Қиын, бірақ сабақты игерген сияқтымын

Қиын, соған қарамастан тапсырманы орындай алдым

Бүгінгі сабақтың соңында қандай сезімде болдым?

Мүлде сенімсізбін

Сенімсізбін

Аздап сенімдімін

Сенімдімін

Өте сенімдімін

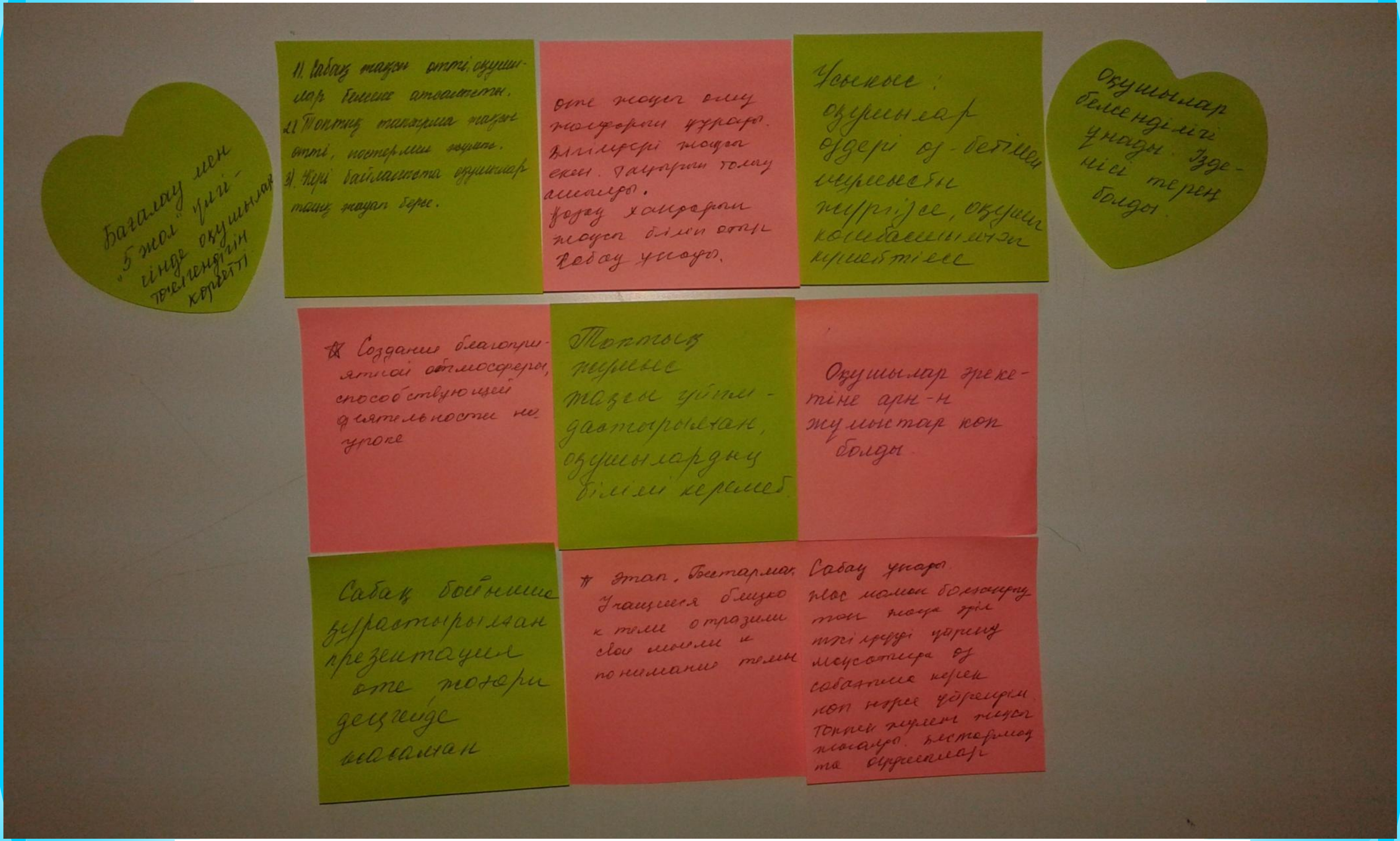
Оқушылар белсенділігі ұнады. Ізденісі терең болды.
Создание благоприятной атмосферы, способствующей деятельности на уроке
Топтық жұмыс жақсы ұйымдастырылған, оқушылардың білімі керемет
Оқушылар әрекетіне арн-н жұмыстар көп болды.
Сабақ бойынша құрастырылған презентация өте жоғары деңгейде жасалған
Учащиеся близко к теме отразили свои мысли и понимания темы
Сабақ ұнады.